

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

תוכן עניינים

- א. ואי זו היא שבועת שוא נשבע לשנות את הידוע לאדם.....1
- ב. כל לא תעשה שבתורה לאו שיש בו מעשה לוקין עליו ושאיין בו מעשה אין לוקין עליו חוץ מנשבע ומימר ומקלל את חבירו בשם.....2
- נשבע 2
- המימר 3
- מקלל את חבירו בשם.....4
- ג. שבועה שאוכל כבר זו היום ועבר היום ולא אכלה ... אינו לוקה משום דהוה לאו שאין בו מעשה וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו.....7
- ד. נזיר ששרה פתו ביין ויש בה כדי לצרף כזית חייב.....8
- ה. שבועה שלא אוכל ואכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים חייב ... בכלל דברים המותרין עם דברים האסורין ... במפרש חצי שיעור.....10
- ו. נמלה בריה שאני.....11
- ז. והרי הקדש הא בעינן שוה פרוטה.....13

דף כא.

א. ואי זו היא שבועת שוא נשבע לשנות את הידוע לאדם

כבר התבאר לעיל דף כ: ששבועת שוא¹ היא שנשבע לבטלה ונחלקת לארבע מחלוקות ומהם שנות את הידוע לאדם, שנשבע על דבר הידוע שאינו כן, כיצד כגון שנשבע על האיש שהוא אשה, ועל האשה שהוא איש, ולא שאומר בפ"י זה האיש אני נשבע שהוא אשה אלא אפי' אומר סתם אני נשבע שזה אשה ובאמת הוא איש, ועל עמוד של שיש שהוא של זהב, וכן כל כיוצא בזה.

¹ רמב"ם פ"א ה"ד, שו"ע יו"ד סי' רלו סעי' ד וש"ך ס"ק י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

ב. כל לא תעשה שבתורה לאו שיש בו מעשה לוקין עליו ושאין בו מעשה אין לוקין עליו חוץ מנשבע ומימר ומקלל את חברו בשם

כבר התבאר במסכת מכות דף טז: כל העובר² על לאו שיש בו מעשה כגון אוכל בשר בחלב או לובש שעטנז, לוקה עליו, אבל לאו שאין בו מעשה כגון הולך רכיל, ונוקם ונוטר, ונושא שמע שוא, אינו לוקה. מפי השמועה למדו שכל מצות לא תעשה שאין בה מעשה אין לוקין עליה חוץ מנשבע ומימר ומקלל את חברו בשם, שלשה לאוין אלו אי אפשר שיהיה בהן מעשה כלל ולוקין עליהן.

נשבע – שבועת שוא³ שהיא שנשבע לבטלה, שכל הנשבע שבועת שוא מארבע שבועות מבוארים לעיל דף יט כ עובר בלא תעשה, שנאמר (שמות כ פסוק ז) לא תשא את שם ה' אלהיך לשווא, ואם היה מזיד לוקה⁴ ואף על פי שאין שם מעשה, לרוב חומר הענין חייבתו התורה מלקות⁵, ואם היה שוגג פטור מכלום.

וכן בשבועת ביטוי⁶ הוא שנאמר בתורה (ויקרא ה פסוק ד) או נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להיטיב⁷, ואפילו אין בו לא הרעה ולא הטבה. והיא נחלקת

² רמב"ם הלכות סנהדרין פרק יח הלכה א ב

³ רמב"ם פ"א הלכה ז חינוך מצוה ל

⁴ והנה העובר על לאו זה צריך התראה, וכן הוא להדיא בר"מ שם [פ"ה ה"ב], ואע"פ שהוא דיבור בלא מעשה צריך התראה, דלא כנראה מדברי הכסף משנה פ"ב מעכו"ם ה"ט גבי מגדף דבדיבור אין צריך התראה, ובר"מ פ"ב מעדות ה"ד וראב"ד שם. (מנחת חינוך שם אות ו).

⁵ והנה בלאו זה אם חזר תוך כדי דיבור אינו חייב, עיין ר"מ פ"ב משבועות ה"ו. אע"פ שמלשון הר"מ נראה, דדוקא בשבועה להבא שייך תוך כדי דיבור, אבל בשבועה דלשעבר שעבר העבירה לא אמרינן תוך כדי דיבור כדיבור, מ"מ מלשון הש"ס נדרים פ"ז ע"א דאמרי בר ממגדף ועובר עבודה זרה וכו', נראה דבלשעבר ג"כ תוך כדי דיבור כדיבור חוץ מהמנויים, דאלו המנויים ג"כ כבר עברו ומ"מ היה מהני תוך כדי דיבור אי לאו משום חומרא דהני, הא בכל מקום מהני, ועיין קצות החושן סי' כ"ח סק"ח. (מנחת חינוך שם אות ט).

⁶ רמב"ם שבועות פ"א ה"א וה"ב

⁷ עיין סימן רל"ב סעיף י"ב בבאר הגולה לענין שבועה בכתב שחייב לקיים שבועתו ואם לא קיים דינו מסור לשמים, ומ"מ בדיני אדם אין לחיבו. ועיין בזה בתשובת הר"א מזרחי סימן ע"ג, ובתשובת מבי"ט סימן ט', ובתשובת מים רבים ח"ד סימן ס"ח, ובתשובת חות יאיר סימן קצ"ד, ובתשובת שב יעקב סימן מ"ט, ובתשובת נו"ב חלק יו"ד סי' ס"ז ובחלק חו"מ סי' למ"ד אות י"ד שכתב שדבר זה תלוי במחלוקת ראשונים אי חשיב עי"ז שבועת ביטוי, ובתשובת ברית אברהם חלק יו"ד סימן נ"ט וס' ובתשובת שמן רוקח ח"ב סימן כ"ז מה שהאריכו בזה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

לארבעה חלקים שתיים להבא ושתיים לשעבר. כיצד לשעבר, שנשבע על דבר שעבר שנעשה⁸ כגון שאכלתי או שזרקתי אבן לים או שדיבר פלוני עם פלוני. או שלא נעשה, כגון שלא אכלתי⁹ או שלא זרק אבן לים או שלא דיבר פלוני עם פלוני. כיצד להבא על דבר שעתידי להיות שיעשה, כגון שאוכל או שאזרוק או שלא יעשה כגון שלא אוכל או שלא אזרוק אבן לים. הרי אלו שתיים לשעבר ושתיים להבא.

המימר ¹⁰ לוקה. שאסור להמיר בהמת¹¹ חולין בבהמת קדשים בין אם כוונתו היא להחליף בהמת ההקדש בבהמת החולין בין אם כוונתו להכניס גם את בהמת החולין לקדושה ואם עבר והמיר לא הועילו מעשיו, ושניהם קודש גם בהמת החולין וגם בהמת הקודש.

וכל הממיר לוקה על כל בהמה ובהמה שימיר¹² שעבר על ציווי התורה שנאמר (ויקרא כז פסוק י) לא יחליפנו ולא ימיר אתו טוב פָּרַע או רַע בָּטוּב, ונאמר עוד (שם פסוק לג) לא יבקר בין טוב לרַע ולא ימירנו ואם המיר ימירנו ויהיה הוא ותמורתו יהיה קֹדֶשׁ לא יגָאֵל ואע"פ שלא עשה מעשה¹³.

⁸ גם בלשון עבר תפס הרב המחבר הלשון דוקא מה שבדיו [לעשות להבא], ולא נקט לשון הר"מ פ"א משבועות ה"ב שכתב גם לשון (שנתן) [שדיבר] איש פלוני וכו', נראה [דעת הרב המחבר] דאינו חייב על לשעבר אלא אם יכול להיות להבא, והר"מ פסק שם ובפ"ה ה"א דגם שנשבע שזרק איש פלוני וכו' חייב, דהיא פלוגתא בשבועות כ"ה ע"א רב ושמואל, ורב סובר אף על גב דליתא בלהבא מ"מ חייב לשעבר, רק צריך מידי דאיתא בלאו והן, והילכתא כרב באיסורי. על כן דברי הרב המחבר צ"ע, דנראה מדבריו וכן מבואר אחר זה דצריך שיחא איתא להבא, ובאמת אנן פסקינן כרב דאין צריך איתא להבא, וצ"ע. ועיין בשבועות שם. מנחת חינוך מצוה רכז אות א.

⁹ דהיינו על זמן שאפשר בלא אכילה, שאל"כ הרי זה שבועת שוא כמבואר לקמן.
¹⁰ קשה דבפרק השוכר את הפועלים במציעא (דף צ"ג) אמר שם אתמר חסמה בקול והנהיגה בקול ר' יוחנן אמר חייב ור"ל אמר פטור והקשה ר' יוחנן לר"ל ממימר משמע דחסימה ומימר הם שוים והוא ז"ל כתב כאן דמימר הוי לאו שאין בו מעשה ובפרק י"ג מהלכות שכירות כתב דחסימה בקול חייב, הנראה אלי לתרץ בדעת רבינו שהוא סבור שחסימה ודאי כיון דמדבור נמשך מעשה וכן בעדים זוממין כיון דבדיבוריהו עבדי מעשה לאו שיש בו מעשה איקרי אבל מימר אף על גב דבדיבוריה עביד מעשה לאו שאין בו מעשה איקרי והטעם משום דבחסימה ועדים זוממין נמשך המעשה בקולם שהוא האיסור בעצמו שהוא החסימה ובעדים זוממין ההריגה אבל כאן המעשה הנמשך אינו איסור דהמעשה הוא שעושה מחולין קדשים ולעשות חולין קדש אין בזה שום איסור דאין האיסור אלא האמירה שהמירו באחר אבל עשיית הקדשים אינו איסור ומפני כן במימר פסק דהוי לאו שאין בו מעשה ובחסימה הוי לאו שיש בו מעשה מהטעם שכתבתי שנמשך מעשה האיסור וכן עדים זוממין ג"כ נמשך האיסור מן המעשה שהוא עצמו של איסור. לח"מ שם

¹¹ ערוה"ש תמורה סי' רלח סעי' א וסעי' ח
¹² דהיינו שאפילו המיר עשר בהמות הקדש על בהמת חולין אחת לוקה על כל בהמה ובהמה כיון שכולם הם גופים מחולקים והרי זה כבא על חמש נדות בהעלם אחד שהי"ב על כל אחת ואחת כיון שהם גופים מחולקים (ערוה"ש שם רלח סעי' ה)

¹³ והקשה בכס"מ שם ויש לתמוה דהא אמרינן בגמ' דאמר ר' יוחנן לתנא לא תיתני ממיר דבדבורו עביד מעשה דהיינו שע"י דיבורו נעשית בהמת החולין קודש וא"כ למה כתב רבינו שאין בו מעשה ולא חש לדרי'

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

והתמורה¹⁴ הוא שיאמר בעל הקרבן על בהמת חולין שיש לו הרי זו (בהמת החולין) תחת זו (דהיינו בהמת הקודש), או הרי זו חליפת זו, ואין צריך לומר אם אמר הרי זו תחת חטאת זו או תחת עולה זו שהיא תמורה, וכן אם אמר הרי זו תחת חטאת שיש לי בתוך הבית או תחת עולה שיש לי במקום פלוני הרי זו תמורה והוא שיש לו, אבל אם אמר על בהמת חולין הרי זו תחת עולה או הרי זו תחת חטאת לא אמר כלום¹⁵, וכן אם אמר הרי זו מחוללת על זו אינה תמורה¹⁶.

ולמה לוקין¹⁷ על התמורה והרי לאו שבה ניתק לעשה ואם הִמֵּר יִמִּיר בְּהֶמָה בְּבֶהֱמָה וְהָיָה הוּא וְתַמּוּרְתּוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ, מפני שיש בה עשה ושני לאוין שנאמר לֹא יִחְלִיפוּ וְלֹא יִמִּיר אֹתוֹ¹⁸, ועוד שאין לאו שבה שוה לעשה, שהצבור והשותפין אין עושין תמורה אם המירו ואין התמורה קודש, אף על פי שהן מזהרין שלא ימירו והרי הם לוקים.

מקלל את חברו בשם¹⁹. שכל המקלל דיין מדייני ישראל²⁰ עובר בלא תעשה שנאמר (שמות כב פסוק כז) אֱלֹהִים לֹא תִקְלַל. ודווקא דיין שקבוע לדון בין אדם לחבירו אבל דיין שקבוע לדון רק עכשיו משום שקיבלוהו בעלי הדין עליהם [זבל"א]

יוחנן וכבר הרגיש בזה המניד משנה בפרק י"ג ה"ב מהל' שכירות ותייר' במגיה שם (דפוס אמשטרדם) דטעמא דרבינו לא חש להא לר"י משום דכיון דר"י אמר בשם ר"י הגלילי כל ל"ת שבתורה עשה בו מעשה לוקה לא עשה בו מעשה פטור חוץ מנשבע וממיר וכו' וס"ל לרבינו דהדר ביה מסברתו כששמעה מרבו, דעקימת שפתיו לא הוי מעשה ודוק ועיין לח"מ שכירות פ"ג ה"ב מש"כ

¹⁴ רמב"ם תמורה פ"ב ה"א

¹⁵ והטעם בזה מה שאמר רחמנא לא יחליפנו ולא ימיר אותו עד שיהא הקדש ידוע ומיוחד ואז עושה תמורה (פיה"מ ור"ב פ"ה מ"ו דתמורה)

¹⁶ לשון חילול הוא. היינו שיצא ההקדש מקדושה לחול ולא אמר כלום, שאין בהמת קודש תמימה יוצאה לחולין (ר"ב שם פ"ה מ"ה) ולפיכך איתא התם במשנה יואם היה הקדש בעל מום, יוצא לחולין וצריך להשלים את ההפרש שבין מחיר בהמת החולין לבהמת ההקדש. ועיין ערוה"ש העתיד סי' רלח סעי' יא דאירי שהניח ידו על של הקדש ואמר הרי זו מחוללת על זו שכך הוא דרך חילול שעושה מהקודש חול

¹⁷ רמב"ם שם פ"א ה"א

¹⁸ במשנה א פ"א דתמורה איתא וסופג את הארבעים והקשו בתוס' שם ב ע"א ד"ה וסופג "וא"ת אמאי לא תני שמנים דהא כתיב לא יחליפנו ולא ימיר אותו. וי"ל דלא נחת למנין מלקיות. אלא כלומר דלקי עליה. עי"ל דלעולם לא לקי אלא ארבעים ותרי לאוי צריכי. חד בקרבן שלו וחד בשל חברו. וכגון דאמר כל הרוצה להמיר יבוא וימיר" והרמב"ם ע"כ ס"ל כתירוץ השני שאל"כ הו"ל שלוקה שמונים וכ"כ בלח"מ שם ה"א ועיין ערוה"ש העתיד סי' רלח סעי' ב שגם לפי הת' השני של תוס' מאיזה לאו שיתרו בו לוקה בין בשלו ובין בשל חברו כיון דחדא מילתא היא שאסרה תורה דהיינו שלא ימיר קודש בחולין

¹⁹ הקשו בתוספות בפרק שלישי דשבועות דאמאי לא חשיב נמי עדים זוממים ותיירצו כיון דכתיב בהו מלקות בהדיא לא חשש למיתניניהו דהמוציא שם רע הא כתיב ביה ויסרו אותו ועדים זוממים למדום מוהצדיקו את הצדיק שהן לוקין. כס"מ שם

²⁰ רמב"ם סנהדרין פ' כ"ו ה"א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

אינו נחשב דיין ללקות עליו משום לאו זה²¹. וי"א²² דאינו לוקה משום זה אא"כ הוזה דיין סמוך שנקרא אלהים, אבל בזמן הזה שאין לנו סמוכים²³ אין הלאו המיוחד שבדיין נוהג כלל.

וכן אם קלל²⁴ הנשיא או ראש סנהדרין גדולה או המלך שהוא ראש שררה על ישראל בין ממשלת התורה בין ממשלת מלכות וכן מי שממונה על עסקי הקהל²⁵ הרי זה עובר בלא תעשה שנאמר (שם) וְנָשִׂיא בְעִמָּךְ לֹא תֵאָדָר.

ולא דיין ונשיא²⁶ בלבד אלא כל המקלל אחד²⁷ מישראל עובר בל"ת שנאמר (ויקרא יט פסוק יד) לֹא תִקְלַל חֵרֶשׁ וְלֹמֶה נֹאמֵר חֵרֶשׁ שֶׁאֵפִילוֹ זֶה שֶׁהוּא אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ וְלֹא נִצְטָעֵר בְּקִלְלָהּ זֶה עוֹבֵר בִּלְ"ת עַל קִלְלָתוֹ וְכ"ש הַשּׁוֹמֵעַ וּמִצְטָעֵר בְּקִלְלָתוֹ²⁸.

המקלל עצמו²⁹ לוקה כמו שקלל אחרים שנאמר (דברים ד פסוק ט) רַק הַשֹּׁמֵר לְךָ וְשֹׁמֵר נְפִשְׁךָ מֵאֹד³⁰.

ויראה לי³¹ שהמקלל את הקטן הנכלם לוקה.

²¹ פ"ת חו"מ כ"ז ס"ק א'

²² תומים שם ס"ק ב' מנ"ח מצוה ס"ט אות ה'

²³ וכן בזמנם אם היה סמוך ונפסל מהיות דיין זכיו"ב מנ"ח שם

²⁴ שם ברמב"ם ומנ"ח ע"א אות א'

²⁵ כ"כ בשו"ת ראנ"ח סימן קי"א וז"ל "ועוד שהוא ממונה מן הקהל לפקח בכל עסקי הקהל וקרוב לומר שדינו קרוב לדין הדיין שכתב הריב"ש ז"ל שיש בקללתו לאו נוסף והמקלל אותו חייב מרדות או נדוי". והביאו בקצוה"ח שם ס"ק א'

²⁶ שם

²⁷ "ונראה לי דלאו דוקא מקלל איש פרטי, אלא אפילו מקלל עיר מישראל ומכל שכן אם מקלל כל ישראל חייב מלקות" מנ"ח רל"א אות ב' ועיי"ש ר"ס אות ו' דפלפל שם אי חייב על כל אחד ואחד או אינו חייב אלא בעל כלל

²⁸ סמ"ע חו"מ כ"ז ס"ק א'

²⁹ שם הלכה ג

³⁰ "ואינו מבואר אם הוא רשע או נגמר דינו למיתה וקילל עצמו אי חייב. ואפשר דזה לא ילפינן מן בעמך, א"כ אפילו נגמר דינו וקילל עצמו או שהוא רשע מ"מ חייב. והסברא נותנת כן, דהתורה הזהירה ושמור נפשך מאד, א"כ גם הוא מזהיר אף שהוא רשע או דנגמר דינו, וצ"ע. ועיין סנהדרין ס"ו ע"א ושבועות שם בתוס' ד"ה ושמור נפשך. ומדברי הסמ"ג נראה דגם המקלל עצמו צריך שיהיה כשר, עיין שם בלאוין ר"ט ר"י רי"א רי"ב. גם הסמ"ג מנה המקלל עצמו בלאו מיוחד, מנ"ח רל"א אות ו'

³¹ רמב"ם שם הלכה א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

וכן המקלל³² עבד ושפחה חייב, וי"א³³ שאינו חייב. אבל המקלל גוי לכו"ע פטור אבל אסור³⁴.

ואחד המקלל עצמו או חבירו או נשיא או דייק אינו עובר בלאוין אלו עד שיקלל בשם מן השמות כגון יה ואלהים ושדי וכיוצא בהן³⁵ או בכנוי מן הכנויים כגון חנון וקנא³⁶ וכיוצא בהן³⁷

הואיל והוא חייב אם קלל בכל הכנויים כך אם קלל בכל לשון חייב שהשמות שקוראין בהן הגוים להקב"ה כגון גא"ט³⁸ כו"ו"ב הרי הן ככל הכנויים.

לפיכך³⁹ המקלל אחד מישראל ואפי' אינו בפנינו ואינו שומע ויודע כלל⁴⁰ כגון שאמר⁴¹ "ה' יעניש את פלוני", וכיו"ב בין איש בין אשה בין גדול בין קטן ואפילו מקלל עצמו בשם או בכינוי או באחד מהשמות שקורים הגוים להקב"ה, ואפי' אינו מקלל בלשון הקדש אלא בלשון לע"ז⁴² אם היה בעדים והתראה אע"ג שאין בו מעשה לוקה אחת⁴³,

³² מנ"ח רל"א אות ב'

³³ במנ"ח שם דייק מנ"ח מכות ח' ב' דחייב על עבד כיון דהוה בכלל עמך והדעה השניה היא דעת הריטב"א שם ד"ה ואמאי דכתב דאינו חייב אעבד ושפחה "כיון דאסור לבוא בקהל אינו מעמך, או דסתם עבדים פרוצים. נראה דהיה לו גירסא אחרת בנמרא דגם על עבד פריך הנמרא"

³⁴ "ודע, מה שכתבתי לעיל דעל גוי ודאי פטור, מ"מ אם קילל אותו בשם עובר בעשה דאת ה' אלקיך תירא, כי הוא מוציא שם שמים לבטלה עכ"פ, ופשוט" [שם אות ז']

³⁵ ושבעה שמות הם השם הנכתב יו"ד ה"א וא"ו ה"א והוא השם המפורש או הנכתב אדני ואל אלוה ואלהים ואלהי ושדי וצבאות יסוה"ת פ"ו ה"ב

³⁶ וכן רחום הגדול הגבור והנורא הנאמן וחזק וכיוצא בהן כמ"ש שם ה"ה

³⁷ ודעת הראב"ד שם בהשגות דאינו לוקה אלא בשם המיוחד [דהיינו שם בן ד' אותיות הנקרא שם המיוחד כמ"ש מנ"ח ס"ט אות ב'] והכי איתא בירושלמי ועיין בבס"מ שם שיישב הירושלמי גם לדעת הרמב"ם

³⁸ ועיין בנתיב"מ שם ס"ק א' מה שנתאונן דבעו"ה אין נזהרים כלל בזה והושבים דכינוי המדובר בלשון עכו"ם אינו אלא תואר השם וכתבים אותו ונמצא אח"כ מוטל באשפה "וזהו המרי הגורם אשר בעו"ה וידל ישראל מאד במקום שש"ש מצוי ובפרט בבזיון ועל חינוך"

³⁹ שם ה"ב שו"ע חו"מ סי' כ"ז סעי' א'

⁴⁰ כ"כ בשל"ה הקדוש [שער האותיות אות ש' שתיקה י"ז] וז"ל "וכתב ראשית חכמה בשער הקדושה פרק י"ז וזה לשונו, שלא יקלל למי שאינו שומע, כמו שפירש המתרגם על לא תקלל חרש, לא תילוט דלא שמע. וכן אמרו בזהר (ח"ג פ"ה, א), תא חזי, מאן דלייט לחבריה, ואיהו קמיה ואכסיף ליה, כאלו אושיר דמיה, והא אוקמינה. והאי קרא דלא חבריה עמיה, וההוא לייט ליה ההוא מלה, ולית לך מלה ומלה דנפיק מפומיה דלא אית ליה קלא, וההוא קלא סליק לעילא, וכמה קסטורי מתחברין עמיה דההיא קלא, עד דסלקא ואיתער אתר דתהומא רבה כמה דאוקמה, וכמה דינן מתערין עליה דההוא בר נש, ווי למאן דאפיק מילה בישא מפומיה, הא אוקמוה, עכ"ל. וכתב החסיד בעל חובת הלבבות, וכמה נתגנו בזה עמי הארץ בהוציאם קללות וגידופין:

⁴¹ זה מתבאר ממה דאיתא לקמן דאל יהי פלוני ברוך לה' או אל יברכהו אל שאינו חייב כיון שהקללה באה מכלל דבריו א"כ כשאמר יהי פלוני מקולל לה' או יענישהו ה' שאמר להדיא הוה לשון קללה גמור

⁴² חינוך מצוה ס"ט

⁴³ ואע"ג דהוה לאו שאין בו מעשה שאין לוקים עליו בגמ' תמורה ג' ב' אמרי' "מנלן א"ר אלעזר א"ר אושעיא אמר קרא אם לא תשמר וכתוב והפלא ה' את מכותך הפלאה זו איני יודע מהו כשהוא אומר והפילו השופט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

משום לא תקלל חרש ואם היה דיין, לוקה עוד אחרת משום אלהים לא תקלל. ואם קלל נשיא⁴⁴ לוקה שלש. וי"א⁴⁵ דאינו חייב אלא אחת⁴⁶.

ג. שבועה שאוכל כבר זו היום ועבר היום ולא אכלה ... אינו לוקה משום דהוה לאו שאין בו מעשה וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו

כבר התבאר לעיל דף ג: ששבועה שאוכל⁴⁷ כבר זו היום ועבר היום ולא אכלה, בשוגג מביא קרבן עולה ויורד, במזיד אינו לוקה שהרי לא עשה

והכהו לפניו הוי אומר הפלאה זו מלקות וכו' מי גרע מקלל את חבריו בשם ממוציא שם שמים לבטלה" ובמנ"ח שם מקשה "דפשוט דשמות הנמחקין לא שייך מוציא שם שמים לבטלה, כגון חנון ורחום, אם כן בודאי אינו חייב מלקות. וכן הוא הלשון בש"ס מקלל חבריו בשם, וסתם שם אינו בכלל שמות הנמחקים, והיאך יכולין אנחנו לחייב מלקות, אם לא מכתוב הוה דמבואר דהוא מחמת מוציא שם שמים לבטלה וכו' א"כ ודאי קשים דברי הר"מ, כיון דעשה דמוציא לבטלה אינו עובר בשאר שמות, וא"כ היאך ילקה במקלל".

⁴⁴ אבל אם קילל מלך אינו חייב משום דיין דהא מלך אינו דין כ"מ בחידושי הפלאה שם ומשמע דס"ל דבעי דיין שדן דיני נפשות ודלא כפ"ת בשם הברכ"י שם ס"ק א' הנ"ל שכל שדן דיני ממונות שייך ביה דין דיין וכן עיין מנ"ח ע"א אות ב' דבמלך סתם אין שייך לאו דדיין דמלך אינו דין וועיי"ש שנסתפק בהיה דיין ונתמנה למלך ולכאורה סותר את דבריו במצוה ס"ט אות ה' דבעי שיהיה ראוי לדון עכשיו אבל אם נפסל אין שום התחייבות כלפיו וצ"ע]

⁴⁵ סמ"ע שם ס"ק ה' וט"ז ס"ק א'

⁴⁶ וביאר בט"ז דכיון דאיתא בגמ' סנהדרין ס"ו א' "אינו לא דיין ולא נשיא מניין אמרת הרי אתה דין בנין אב משניהן לא ראי נשיא כראי דיין ולא ראי דיין כראי נשיא כראי דיין אתה מצווה על הוראתו כראי נשיא אתה מצווה על הוראתו ולא ראי נשיא כראי דיין שהנשיא אתה מצווה על המראתו כראי דיין שאי אתה מצווה על המראתו הצד השוה שבהם שהן בעמך ואתה מוזהר על קללתן אף אני אביא אביך שבעמך ואתה מוזהר על קללתו מה להצד השוה שבהן שכן גדולתן גרמה להן תלמוד לומר לא תקלל חרש באומללים שבעמך הכתוב מדבר מה לחרש שכן חרישתו גרמה לו נשיא ודיין יוכיחו מה לנשיא ודיין שכן גדולתן גרמה להן חרש יוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שהן בעמך ואתה מוזהר על קללתן אף אני אביא אביך שבעמך ואתה מוזהר על קללתו" וכתבו תוס' שבועות ל"ו א' ד"ה מקלל חבריו וכן בריטב"א שם "מקלל חבריו דכתיב לא תקלל חרש – מחרש ואביו אתי אלא שלא חש כאן להאריך וליבא למיפרך שכן משונים כדפריך בפ' ד' מיתות (שם דף סו. ושם) על דיין וחרש ונשיא דאביו אינו משונה: וא"כ נמצא דאם הוא דיין לוקה משום אלוקים לא תקלל וא"כ אינו בדין שילקה שוב משום חבריו כיון דגם הוא ילפי' מאלוקים לא תקלל בבמה הצד ונלפ"ז אם היה נמי חרש ודאי ילקה גם משום דיין וגם משום חרש כיון דהוה לאוין נפרדים אמנם נראה דבמצאות לא שייך דדיין יהיה חרש כיון דחרש אין בו דעת ולא שייך לדון וכ"ש דלא שייך ביה נשיא ועיין בחי' ההפלאה שם דלא שייך דיין חרש משום דבעי שישמע מפי הבע"ד והעדים וצ"ע]

⁴⁷ רמב"ם הלכות שבועות פרק ד הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

מעשה בעת ביטול השבועה⁴⁸, ואף על פי שעבר על שבועת שקר, ואינו חייב לאכול כבר זו לאחר שעבר היום.

ומפני מה לוקה⁴⁹ אם נשבע שאכל והוא לא אכל או שלא אכל והוא אכל ואף על פי שלא עשה מעשה, מפני שמעת שבועתו לשקר נשבע, אבל אם נשבע שיעשה והוא לא עשה אינה שבועת שקר משעת שבועה.

ולפיכך הנשבע⁵⁰ לתת לחבירו מתנה לזמן פלוני ועבר הזמן ולא נתן, שינו חייב לתת לו מחמת שבועתו.

דף כא:

ד. נזיר ששרה פתו ביין ויש בה כדי לצרף כזית חייב

כבר התבאר במסכת נזיר דף לו: שגם באיסורי נזיר אומרים אנו טעם בעיקר, וי"א שההיתר מצטרף לאיסור כמבואר שם דף לה: – לו. ועל כן אם שרה פתו ביין ופשט הטעם בכולו חייב על כל כזית וכזית ממנו, וי"א שרק אם היה הרביעית יין בכדי פרס מן הפת, ואכל כדי פרס⁵¹ שנמצא שאכל

⁴⁸ כלומר למרות שלוקים על שבועה על אף שאין בה מעשה זהו כשעשה מעשה כשעבר על השבועה או שבעת השבועה נשבע לשקר, אבל כאן שנשבע על העתיד וכיול לקיימו אינו שבועת שוא ובעת שביטל השבועה בכך שלא אכל לא עשה מעשה.

⁴⁹ רמב"ם שם הלכה כא

⁵⁰ משנה למלך שם מדקדוק דברי הרא"ש בתשו' כלל ח' סי' ג' דומיא דשבועה שאוכל כבר זו היום ועבר היום שאינו חייב עוד לאכול אותו כבר ודוק

⁵¹ ועיין קרן אורה נזיר לה ע"ב ד"ה ואכתי שהקשה גם כאן אמאי שיעורו בכדי אכילת פרס הרי במשקין שיעורו בכדי שתיית רביעית ותירץ שכיון שדרך אכילה בפת אכיל ליה, שיעוריה כשיעור אכילה. אמנם במנחת חינוך שם אות יז כתב "דברים הללו תמוהים אצלי כיון דגבי משקים השיעור ברביעית וגם הצירוף של כמה שתיות הוא בכדי שתיית רביעית, ויותר אינו מצטרף אפילו בעין אף שהוא פחות מכדי אכילת פרס, והיאך מצטרף כיון שהוא הרבה משתיית רביעית קרוב למחצה יותר, ואינו מצטרף לשיטת הרמב"ם אף בעין מכל שכן על ידי תערובות. ולומר כיון שהוא מעורב בפת היינו מאכל דינו כמאכל, א"כ למה לי רביעית יין, בכזית סגי, וגם אין סברא כלל, והיאך יתחייב ברביעית יין בכדי אכילת פרס שהוא הרבה יותר משתיית רביעית. ולומר דבכחאי גוונא כיון דיש בה טעם נהפך ההיתר לאיסור בשיעור זה, זה אינו, דהרמב"ם לא סבירא ליה, והוא סובר דצריך לאכול כל הפרס שיהיה כל האיסור ואין ההיתר נהפך כלל לשיטתו, עיין באחרונים, א"כ למה מצטרף בכאן בכדי אכילת פרס בפת או בדבש, דאם אכל כל הפרס הוא הרבה יותר משתיית רביעית. ועוד יש כמה הוכחות דודאי גבי משקים בתערובות הוא כמו בעין, כמו אוכלים, וגבי אוכלים הוי אכילת פרס, ובודאי גבי משקים הוא כדי רביעית, וא"כ היאך כתב הרמב"ם כאן גבי יין כדי אכילת פרס והשיעור הוא רביעית, ובפי"ד ממאכלות אסורות ה"ט סובר דצירוף המשקים כדי רביעית ולא יותר, וגם בפ"ב משביתת

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

רביעית יין הרי זה לוקה, ועל זה וכיוצא בו נאמר בתורה⁵² (במדבר ו פסוק ג) וְכָל מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתֶּה לְאִסּוּר דָּבָר שֶׁנִּתְעַרַּב בּוֹ הַיֵּין וְטַעְמוֹ כְּטַעַם הַיֵּין וְהוּא שִׁיחִיה טַעְמוֹ וּמִמֶּשּׁוֹ כִּשְׁאֵר אִיסּוּרֵי מֵאכֻלּוֹת⁵³. וי"א שגם באכל בזית מן הפת חייב.

נתערב יין וכיוצא בו בדבש והיה בו טעם יין ואין שם רביעית בכדי אכילת פרס. וי"א⁵⁴ שחייב אפילו אם לא נתערב בו אלא טעם יין כגון ששרה ענבים במים או בדבש עד שנתנו טעם. וי"א⁵⁵ שאע"ג שאינו חייב מלקות עכ"פ אסור מן התורה. וי"א שהרי זה

עשור ה"ד כתב כן. ולפענ"ד צריך עיון גדול, ותמהני על נושאי כליו שלא עמדו בזה. וצריך לעיין בסוגיא בעבודה זרה ס"ז ע"א בטעמו וממשו, ובאתי רק לעורר, וכעת היא תמיהה גדולה אצלי, וצ"ע. עיין בתוס' ובחים ק"ט ע"א בד"ה עולה וכו', מבואר סברא זו, אבל דעת הרמב"ם אינו כן, וגם דברי התוס' צ"ע ואין כאן מקומו⁵² והחידוש בדיון זה שאם נתערב גוף היין בדבר אחר כגון בדבש א"כ מסברא חייב על כזית בכדי אכילת פרס אם אוכל כולו לדעת הרמב"ם כיון שלמעשה אוכל כל השיעור ואינו שווה באכילתו יותר משיעור פרס אבל הכא שנשרה פת ביין הו"א שהוא כמעט בעלמא כיון שאין היין בעין ולא ילקה (דלרמב"ם טעם כעיקר לאו דאורייתא אלא מדברי סופרים וכדלקמן) קמ"ל ממשרת (קרן אורה נזיר לה ע"ב ד"ה והרמב"ם בפט"ו ממאכ"א)

⁵³ ועיין בליקוטי הלכות נזיר לה ע"א (יד ע"א בדפו"י) שכתב שהלכה כדיעה זו
⁵⁴ דעת רש"י בחולין שם ד"ה למעם כעיקר דהא דילפינן בפסחים (מד). משרת ליתן טעם כעיקר ס"ל לאמוראי בתראי דאסמכתא בעלמא הוא ולא מילף הוא דהוי נזיר וגיעולי גוים שני כתובים הבאים כאחד אי נמי גיעולי גוים חידוש הוא כדאמרין התם ומשרת להיתר מצטרף לאיסור. והיינו דלרבנן שם בפסחים הוא למעם כעיקר ולר"ע להיתר מצטרף לאיסור וכיון שהלכה כרבנן א"כ טעם כעיקר בנזיר דין מיוחד הוא לעבור עליו מן התורה וכמו כן לר"ת הנ"ל חייב הכא ככל איסורים שבתורה שחייב עליהם משום טעם כעיקר וכנ"ל ועיין ב"י סי' צח הנ"ל שהביא מהרשב"א בתורת הבית וז"ל "פירוש טעם כעיקר כגון שלא נתערב שם גופו של איסור אלא טעמו בלבד וכדתניא (פסחים מד). משרת ליתן טעם כעיקר שאם שרה ענבים במים ויש בהם טעם יין ואי נמי יש בו יין (אלא) שאבד במיעוטו כגון שנפלה טיפת יין בתוך מים ואין בו מראה יין שאבד ממנו מחמת מיעוטו וכו' נראה מדבריו שאף על פי שנתערב שם גופו של איסור כל שנמחה ואין ממנו נמצא כגון יין שאבד ממנו מחמת מיעוטו קרי ליה לא נתערב שם גופו של איסור אלא טעמו בלבד" וא"כ משמע להדיא שחייב בנזיר אפילו אין בו ממשו של איסור

⁵⁵ דעת רבנו חיים הנ"ל דס"ל שאין לוקים על טעם כעיקר אע"ג שאסור מן התורה כל שאין בו כזית בכדי אכילת פרס ועיין ליקוטי הלכות נזיר דף לו (יד ע"א בדפו"י) דהלכה כדעת רבינו חיים

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

אסור מדברי סופרים⁵⁶ ומכין אותו אם אכל מכת מרדות, וי"א⁵⁷ שרק אם נתערב ממשו של יין אסור מן התורה אלא שאין לוקים עליו, אבל טעם בלבד אינו אסור מן התורה אלא מדברי סופרים.

ה. שבועה שלא אוכל ואכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים

חייב ... בנולל דברים המותרין עם דברים האסורין ...

במפרש חצי שיעור

אמר: שבועה⁵⁸ שלא אוכל נבילות וטריפות ואכל, אינו חייב משום שבועה⁵⁹, שהרי מושבע ועומד מהר סיני הוא⁶⁰.

ואם אמר: שבועה שלא אוכל כל שהוא⁶¹ מנבילות וטריפות ואכל פחות מכזית, חייב על השבועה, שהרי אינו מושבע מהר סיני על חצי שיעור.

⁵⁶ דעת הרמב"ם דטעם כעיקר שאין בו כדי אכילת פרס אינו אלא מדרבנן וכדעת רש"י בסוגיא דפ' גיד הנשה דף צח ע"ב רק צ"ע דדעת רש"י דמשרת דהכא ילפינן בגמ' לדעת רבנן לטעם כעיקר ודעת רש"י שהוא דין מיוחד בניזיר ולא ילפינן מיניה או דאמא להיתר מצטרף לאיסור כדעת ר"ע וכיון דהרמב"ם ס"ל דהיתר אינו מצטרף לאיסור וא"כ דעתו כרבנן וא"כ איך ס"ל הכא דאינו חייב על טעם כעיקר וצ"ל דס"ל כדעת ר' יוחנן דטעמו וממשו לוקין עליו דווקא בכזית בכדי אכילת פרס אבל בפחות מכן אינו דאורייתא וא"כ ייצא דלרמב"ם ר' יוחנן דלא כמאן דהא לרבנן חייב אף בפחות מכדי אכילת פרס ולר"ע להיתר מצטרף לאיסור ולרמב"ם על שני אלה אינו חייב ואינן מחייב אלא על כזית בכדי אכילת פרס (לח"מ ה"ה) ועיי"ש בחי' רע"א (המובא בדפוס רמב"ם פרנקל) שכיון שלרמב"ם אינו חייב על טעם כעיקר אלא רק על טעמו וממשו בכדי אכילת פרס א"כ שרה ענבים ביין אפי' הענבים הם כזית בכדי אכילת פרס אינו לוקה כיון שאינו ממשו אלא רק טעמו ועל טעם לחוד אינו חייב

⁵⁷ דעת הר"ן בפרק גיד הנשה (לה: סוף דיבור ראשון) ולדעתו אפילו היה כזית בכדי אכילת פרס כל שלא נתערב ממשו אין לוקים עליו וכן דעת הרשב"א בחידושו שם בסוגיא ועיין בפרי מגדים באו"ח בפתיחה להלכות פסח (חלק שני פרק ראשון) ובשער המלך פ"א מחמץ ומצה ה"ו שהביאו סיכום וביאור כל השיטות בענין זה ואבמ"ל

⁵⁸ שו"ע ונו"ב יו"ד רלח ד

⁵⁹ ונ"מ לדידן בחולה שצריך לאכול דבר איסור שאינו צריך להתיר שבועתו. ודוקא נשבע כשהוא בריא, אבל נשבע כשהוא חולה שאז מותר לו לאכול, צריך להתיר שבועתו. מיהו י"ל דאף בכה"ג לא חיילה השבועה כיון דמותר לו לאכול משום פקוח נפש אם כן השבועה נמי לא חלה דנשבע ועומד מהר סיני על המצוה דפקוח נפש והוא נשבע לבטל מצוה זו. ונראה דיש להחמיר ולהתיר לו. (שו"ך שם ס"ק ה).

⁶⁰ דאף על גב דקי"ל חצי שיעור כבר מושבע עליו גם כן דאורייתא, כיון שאינו מפורש בתורה אלא מיתוריי דרשי ליה שבועה חלה עליו, לפיכך חייב על שבועה זו. לבוש שם

⁶¹ עיין בספר רב פנינים פ' נח שכתב דיש להסתפק אם שבועה חלה על ח"ש בבשר בחלב וכלאי הכרם דלא כתב בהו אכילה, דבכו"ח כתיב לא תבשל ובכה"כ כתיב פן תקדש, א"כ י"ל דבכ"ש יש לאו מה"ת אלא דלא לקי דשיעורין הלל"מ דפחות מכזית לא לקי א"כ אין שבועה חלה עליו או דילמא הלל"מ עקריה לקרא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

וכן אם אמר שבועה שאוכל פחות מכזית נבלה ומריפה, חייב על השבועה. וי"א⁶² שאינו חייב על השבועה.

אם כלל דברים⁶³ האסורין עם דברים המותרין, מתוך שחלה שבועה על המותרים חלה גם על דברים האסורים⁶⁴. לפיכך שבועה שלא אוכל נבילה ושחומה, או אפילו אמר סתם שבועה שלא אוכל שזהו כולל בין שחומה בין נבילה, חלה השבועה גם על הנבילה במינו דחיילה על השחומה.

וכן אם אומר שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים, חלו שתי השבועות על התאנים, אף על גב דאם אמר שני פעמים שלא אוכל תאנים אינו חייב אלא אחת שאין השבועה חלה על שבועה, הכא מגו דחיילה שבועה שנייה על הענבים חיילה גם כן שנית על התאנים.

ו. נמלה בריה שאני

ממשמעותא וליכא כ"א איסור לחוד עכ"ד, ע"ש. ועיין בספרו תיבת נומא פרשה תולדות שכתב בפשיטות דהנשבע על חצי שיעור מבב"ח אין שבועה חלה דבכ"ש נמי יש לאו ע"ש. (פתחי תשובה שם ס"ק א).⁶² דעת הרשב"א בתשו' סי' תרי"ו דאין השבועה חלה על חצי שיעור דאורייתא, וכן כתבו התוס' בשבועות סוף דף כ"ג דכיון דחצי שיעור אסור מן התורה מושבע ועומד מהר סיני הוא ואינו חייב בשבועה. מיהו ברישא הנשבע שלא לאכול כל שהוא מנבילה ומריפה נראה גם מדברי התוס' שם דחייב על השבועה, ונראה דיש להתיר השבועה ולא יעבור. (ש"ך שם ס"ק ו).

⁶³ שו"ע ויו"ד שם ו

⁶⁴ נשבע שלא לשחוט פרה זו ולא בנה ביום זה ושחט לשתיים בו ביום אינו חייב על האחרון ולא הוי כולל, ת' תשב"ץ ח"א סי' ק', וצ"ע מאד: ח' רע"א שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

כבר התבאר במסכת יומא דף פ. שכל איסורי מאכלות⁶⁵ שבתורה⁶⁶ שיעורן בכזית⁶⁷ בינוני⁶⁸ בין למלקות בין לכרת בין למיתה בידי שמים⁶⁹.

אולם התבאר במסכת מכות דף יג שזהו⁷⁰ כשאכל כזית מבריה גדולה או שצירף מעט מבריה זו ומעט מבריה זו שבמינה עד שיאכל כזית, אבל האוכל בריה טמאה שיש בה נשמה, בפני עצמה כולה הרי זה לוקה מן התורה, ואפילו היתה פחותה מן החרדל, בין שאכלה מזה בין שאכלה חיה, ואפילו סרחה הבריה ונשתנית צורתה הואיל ואכלה כולה לוקה. והוא בשלא סרחה והבאיש עד כדי שלא תהא ראויה לאדם אבל אם סרחה כל כך האוכל האסור אחר שהסריח והבאיש ובטל מאוכל אדם הרי זה פטור⁷¹

⁶⁵ רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק יד הלכה א

⁶⁶ אכילת חלב ודם ונותר ופיגול וממא ונבלה ובהמה טמאה וניד הנשה ובשר המת להאחיל ומנע נבלות
⁶⁷ בשו"ע או"ח תפ"א כתב י"א שהוא חצי ביצה וכונתו לדעת תוס' ועיי"ש במ"ב ס"ק א "שדעת הרמב"ם דכזית הוא כשליש ביצה ועיין במ"א וביאור הגר"א מש"כ בזה ... מש"כ המחבר כזית כחצי ביצה לאו מלתא פסיקתא היא בזמנינו דיש מאחרונים שהוכיחו דביצים המצויים בזמנינו נתקטנו הרבה עד למחצה מכפי שהיו בימים הקדמונים שבהם שיערו חכמים ולפ"ז בכל מקום שהשיעור הוא כחצי ביצה צריך לשער בכביצה בזמנינו." ובמדת הביצה הבינונית שבימינו עם קליפתה נחלקו הדעות ומובא הכלבשיעורין של תורה (מהגר"י קניבסקי זצ"ל ובס' שעורי תורה) מהגר"א נאה זצ"ל (שיש אומרים ששיעורה 50 סמ"ק ויש אומרים 57.6 סמ"ק, ולשיטות שנתקטנו הביצים יש להכפיל מדות אלו, נמצא מדת הביצה לשיטה אחת 100 סמ"ק ולאידך 115.2

⁶⁸ וגם בדם זהו שיעורו כזית שהרי כשיקרוש רביעית דם יעמוד על כזית ושיעור אחד הוא. ערוה"ש יו"ד סו ד. ונראה דפשוט להכסף משנה דגבי איסורי מאכלות שיעור משקין ברביעית. ולומר דכוונת הר"מ דממחה כזית יבש והוי רביעית בלח זה אינו מוכרח, דלא כל המשקין שווים אם כן אפשר לחלק דכל היכא דכתיב שתיה הוא דוקא רביעית אבל היכי דכתיב אכילה רק שתיה בכלל אכילה, הוי ליה בכזית כלשון אכילה. ספר מנחת חינוך מצוה קמח אות יג.

⁶⁹ ונפקא מינה לפסול עדות שבפחות מכזית אינו פסול לעדות מן התורה שאינו אלא חצי שיעור כמש"כ בפמ"ג בפתיחה כוללת ח"א אות כד וח"ג אות יד, ועוד ג"מ בנתערב כזית בכדי אכילת פרס כלומר כזית בשלוש ארבע ביצים דלכו"ע אמרינן ביה טעם כעיק מן התורה עיין ב"י יו"ד צח ופמ"ג בפתיחה שער התערובות ועיין שם עוד שגם אבר מן החי שאין בו כזית לא הוה בריה, וכן כתב הפרי תואר אות א'. והכרתי ופלתי אות ג' כתב בפשיטות להיפך דאף פחות מכזית הוה בריה. ולא ידענא כיון דהטעם דאחשביה רחמנא למלקות, כל שאין כזית פטור הוא.

⁷⁰ שם פרק ב הלכה כא

⁷¹ מ"מ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

נמלה שחסרה⁷² אפילו אחת מרגליה אינה אינו לוקה עליה⁷³ אלא בכזית לפיכך האוכל זבוב שלם או יתוש שלם בין חי ובין מת אפילו אין בו כזית לוקה משום שרץ העוף.

ז. זהרי הקדש הא בעינן שוה פרוטה

אסור להדיוט⁷⁴ ליהנות מקדשי השם, בין מדברים הקרבין על גבי המזבח, בין מקדשי בדק הבית, וכל הנהנה בשוה פרוטה מקדשי השם מעל.

⁷² רמב"ם שם הלכה כב

⁷³ דבגמ' נזיר נא ע"ב בעי רבא נמלה שחסרה מהו שיעורא גמירין לה והא חסר או בריה גמירי לה והאיכא ופירש"י כל שהו ואכלה מהו שיעור נמלה שלימה גמירי לה דכי אכיל חייב ואילו היכא דחסרה הוי פטור או דלמא בריה גמירי לה דכי אכיל בריה מיחייב וכי חסרה נמי חייב דהאיכא בריה ואמרינן רובו ככולו: ובתוס' שם פי' כלומר שלימה בבריה והא חסרה או דלמא בריה גמירי לה והויא לה שרץ הואיל ועדיין ראוייה לחיות ולא איפשיטא ולכהי פסק הרמב"ם שאינו לוקה מספק אמנם עכ"פ הוי ספק דאורייתא (ערוה"ש שם סעי' יב)

⁷⁴ רמב"ם הלכות מעילה פרק א הלכה א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

